

28.2.2017

Akp/2

2

Herttoniemen sairaalan alueen asemakaavaehdotus (nro 12444) ja sen asettaminen nähtäville (a-asia)

HEL 2015-002926 T 10 03 03

Ksv:n hankenumero 4845_1, karttaruutu 6676500-02

Päätösehdotus

Kaupunkisuunnittelulautakunta päättää

- asettaa 28.2.2017 päivätyn asemakaava- ja asemakaavan muutos-ehdotuksen nro 12444 julkisesti nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti. Asemakaava koskee 43. kaupunginosan (Herttoniemi, Länsi-Herttoniemi) korttelin 43157 tonttia 1 ja osaa tontista 2, katu- sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen alueita. Asemakaavan muutos koskee korttelia 43124 ja korttelin 43125 tonttia 5 sekä katu- ja virkistysalueita.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2, sekä kaupunkisuunnitteluviraston internet-sivuilta: kohdassa Päätöksenteko

www.hel.fi/ksv

- että kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa kaupunkisuunnitteluviraston tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä

Samalla lautakunta esittää kaupunginhallitukselle

- asemakaava- ja asemakaavan muutos-ehdotuksen nro 12444 hyväksymistä, mikäli ehdotuksesta ei tehdä maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n mukaisia muistutuksia eivätkä ehdotuksesta annetut lausunnot anna aihetta asian käsittelemiselle uudelleen kaupunkisuunnittelulautakunnassa.

Tiivistelmä

Asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee kortteleita 43124–43125 ja 43157, puisto- ja katualueita sekä osia asemakaa-

28.2.2017

Akp/2

voittamattomasta viheralueesta tilalla 5:37. Kaavaratkaisu mahdollistaa kaupunkirakenteen tiivistämisen ja uusien asuntojen ja lähipalvelutilojen rakentamisen käytöstä poistuvien sairaalan ja terveysaseman korttelissa ja niiden ympäristössä Siilitien varressa.

Tavoitteena on muuttaa nykyisen sairaalan alue asuinalueeksi sairaalatoiminnan päätyttyä ja luoda mahdollisuuksia liikuntapuiston kehittämiseksi. Alueelle voidaan rakentaa lähipalveluja ja erityisesti lasten päivähoidon ja varhaiskasvatusta varten uusi rakennus. Alueen kulttuurihistorialliset ja luontoarvot pyritään säilyttämään.

Uutta asuntokerrosalaa on 24 250 k-m², uutta liikekerrosalaa asuntokortteleissa 350 k-m² ja palvelukerrosalaa 1 800 k-m². Alueelta poistuu sosiaalitoimen ja terveydenhuollon kerrosalaa 19 853 k-m². Asukasmäärä kasvaa noin 600 asukkaalla.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että uusia asuntoja saadaan raideliikenteen aseman läheisyyteen, täydennysrakentamisen myötä Länsi-Herttoniemen asuinalueen palveluita voidaan pitää paremmin yllä ja liikuntapalvelujen kehittäminen on mahdollista. Lähipalvelurakennus voi palvella myös lähiympäristön lisäksi Viilarintien varren tulevan Karhunkaatajan alueen asukkaita.

Helsingin kaupunki omistaa kaava-alueen. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin uuden yleiskaavan tavoitteiden mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueella sijaitsevan Herttoniemen sairaalan rakennukset ovat valmistuneet vaiheittain vuosina 1971–1984 ja terveysasema vuonna 1989. Rakennukset on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Kirsti ja Erkki Helamaa. Sairaalan päärakennus on kaksikerroksinen, terveysasema kolmikerroksinen ja sairaalan vuodeosastosiipi viisikerroksinen. Rakennukset ovat tasakattoisia. Alueen rakennusten ei alueen inventoinnissa eikä kaupunginmuseon kannanotossa ole arvioitu olevan kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti merkittäviä. Rakennusten purkaminen on edellytyksenä asemakaavan toteuttamiselle.

28.2.2017

Akp/2

Liikuntapuistossa on kaksi urheilukenttään liittyvää pientä puurakennusta. Hiekkapintainen urheilukenttä tiilimurskajuoksuratoineen ja kat-somopenkereineen on rakennettu 1950-luvun lopulla. Herttoniemen nykyinen puurakenteinen hyppyrämäki on valmistunut vuonna 1962.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1955–2014) ja niissä alueen osat on merkitty sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialueeksi, autopaikkojen korttelialueeksi, puistoksi ja katualueeksi. Liikuntapuiston alue on pääosin asemakaavoittamatonta.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Museovirasto
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- asuntotuotantotoimisto (ATT)
- Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
- Helsingin taidemuseo
- kaupunginmuseo
- kiinteistöviraston geotekninen osasto
- kiinteistöviraston tilakeskus
- kiinteistöviraston tonttiosasto
- liikuntavirasto
- nuorisoasiainkeskus
- opetusvirasto
- pelastuslaitos
- rakennusvalvontavirasto
- rakennusvirasto
- sosiaali- ja terveystieteiden virasto
- varhaiskasvatusvirasto
- ympäristökeskus

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta Asuntotuotantotoimisto pyytää huomioimaan kaavan valmistelussa kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisedellytykset.

Taidemuseon mukaan täydennysrakentamisen yhteydessä on luontevaa tuoda julkista taidetta alueille, joilla sellaista on vähän tai ei ollen-

kaan eri rahoitustavoilla. Julkisissa taidehankkeissa tulee olla yhteydessä taidemuseoon suunnittelun varhaisimmista vaiheista alkaen.

Kaupunginmuseo pitää valitettavana asemakaavan toteuttamisesta johtuvaa käyttökelpoisten sairaala- ja terveyskeskusten purkamista. Mahdollisesti purettavien rakennusten rakennushistorian perustiedot ja valokuvia tulee liittää asemakaavan selostukseen. Suunnittelualueella ei ole linnoitteita eikä arkeologisia kohteita, mutta lähin linnoitusalue sijaitsee suunnittelualueen lounaispuolella (po. luoteispuolella).

Rakennusvirasto muistuttaa kenttien lisääntyvästä pysäköintipaikkatarpeesta. Koira-aitauksen kulku- ja huoltoyhteys tulee säilyttää. Kenttien ja paikoitusalueen välinen kuusikko tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Sosiaali- ja terveysvirasto ilmoittaa, että sairaalan toiminnan loppumisesta huolimatta rakennuksen käyttö jatkuu useamman vuoden ajan. Terveysaseman toiminta jatkuu vuoteen 2018. Rakennusten käytön jatkuminen on otettava huomioon kaavan toteuttamisen aikataulussa.

Ympäristökeskuksen mukaan kaavan tulee mahdollistaa vuoden 2021 alusta voimaan tulevan EU-direktiivin mukainen lähes nollaenergiatalojen rakentaminen. Kaavamuutosalueen hulevedet tulee käsitellä kaupungin hulevesistrategian mukaisesti ja niiden käsittelyssä varautua lisääntyviin rankkasateisiin. Suunnittelualueella on arvoluokan 1 arvokas kallioalue, joka ei kuitenkaan rajoita jatkosuunnittelua. Virkistys- ja luontoarvojen huomioon ottaminen ja mahdollisuuksien mukaan säilyttäminen on tärkeää. Jatkosuunnittelua varten on tehtävä ilmanlaatu- ja meluvaikutusarviointi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä pitää aluetta hyvänä joukkoliikenteen käytön kannalta. Pysäkeille tulee suunnitella suorat, esteettömät ja turvalliset kävely- ja pyöräily-yhteydet. Alueelle on syytä jättää läpiajomahdollisuus pienkalustolinjaa varten suurien korkeuserojen vuoksi. Alueen pysäköintiratkaisut eivät saisi kuormittaa ahdasta Hiihtomäentietä, jolla bussien on mahduttava kohtaamaan koko matkalla.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän mukaan alueen vesihuoltolinjat tulee ottaa huomioon alueen suunnittelussa, selvittää vesihuollon ja johtosiirtojen tarve tilanvarauksineen ja laatia alustava vesihuollon yleissuunnitelma esitettäväksi kaavaselostuksen osana.

Muilla viranomaisilla ei ollut huomautettavaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevissa viranomaisten kannanotoissa esitetyt asiat on siinä määrin kuin mahdollista otettu huomioon kaavatyössä suunnittelun lähtökohtina.

Luonnosaineiston osalta rakennusvirasto pyytää ottamaan huomioon liikuntapuiston ja virkistysalueen pysäköintipaikkatarpeen ja varaamaan niitä varten riittävästi paikkoja. Sisäänkäyntiä tulee parantaa näkyvämmäksi ja houkuttelevammaksi myös asemakaavalla. Kaakonpuoleista sisäänkäyntiä tulee vahvistaa ja selkeyttää.

Museovirasto toteaa kaupunginmuseon lausuvan asiasta. Kaupunginmuseo toteaa suunnittelualueen laajentamisen voivan vaikuttaa valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (1. maailmansodan linnoitukset/ asema 1914:62). Museo pitää valitettavana käyttökelpoisten rakennusten purkamista ja pitää avointa korttelirakennetta ja maltillisia rakennuskorkeuksia parhaiten sopivina lähtökohtina Länsi-Herttoniemen arvoympäristön täydennysrakentamisessa.

Kiinteistöviraston geotekninen osasto kuvaa alueen maaperän ominaisuuksia. Alue on pääosin kallioista kitkamaa-alueita, jolla sijaitsee myös savikkoalue.

Nuorisoasiainkeskus pitää suunniteltua kaupunkirakenteen tiivistämistä myönteisenä. Herttoniemen alueen nuorisotiloille pyritään löytämään lähempää Herttoniemen metroasemaa uusi paikka tulevien kirjaston tilojen yhteyteen. Sinne siirretään toiminta sekä kaava-alueen viereisistä tiloista että Herttoniemenrannasta. Varhaisnuorten toiminnot turvataan Länsi-Herttoniemessä.

Sosiaali- ja terveystieteiden viraston lausunnon mukaan sairaalan tilat ovat viraston käytössä ainakin vuoteen 2020 asti. Terveysaseman tilat vapautuvat vuonna 2018.

Ympäristökeskuksen mukaan alue soveltuu hyvin asuntorakentamiseen. Autopaikkamäärien vähentämisen ja polkupyöräpaikkojen parantamisen edellytyksiä tulisi selvittää. Kaavan tulisi luoda edellytykset paikalliseen aurinkoenergian tuotantoon ja energiatehokkaaseen rakentamiseen. Hulevesien hallinta tulee suunnitella hulevesistrategian mukaisesti. Alueella kannattaisi käyttää viherkerrointa. Kaavaselostuksessa tulee arvioida, onko hankkeella merkittäviä vaikutuksia Natura-alueeseen Vanhankaupungin lintuvesi. Alueen läheiset arvokkaat luontokohteet (metsäalueet ja kallioalue) tulee ottaa huomioon jatko-suunnittelussa. Maltillisista liikennemääristä huolimatta alueelle tulee tehdä ilmanlaatu- ja meluvaikutusarviointi ja määrittellä tarvittaessa toimia erityisesti päiväkodin suojaamiseksi. Vaihtoehtoisissa kannattaa hakea rakentamisen tehokkuutta ja aurinkoenergian hyödyntämismahdollisuuksia.

Taidemuseo viittaa edelliseen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettuun kannanottoonsa.

28.2.2017

Akp/2

HSL Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä esittää täydennysrakentamiseen hyvin sopivan alueen rakentamista mahdollisimman tehokkaasti. Suunnitteluratkaisut eivät saa heikentää Siilitien liikenteen sujuvuutta (nyt max. 14 bussivuoroa suuntaansa).

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n kannanotossa todetaan vesihuollon alustavan yleissuunnitelman tarve ja liikuntapuiston vesihuollon toteutus yksityisin järjestelyin.

Senaatti-kiinteistöt arvioivat alueen suunnitelmavaihtoehtojen noudattavan alueen nykykäyttöä eivätkä aiheuttavan läheisen Viikin hoitosopimusalueen vuoksi toimenpiteitä Senaatti-kiinteistöiltä.

Muilla viranomaisilla ei ollut huomautettavaa.

Luonnosaineistoa koskevissa viranomaisten kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä mm. siten, että kaavaratkaisun pohjaksi valittiin avoin korttelirakenne ja liikuntapuiston yleissuunnitelman päivitys laadittiin samaan aikaan kaavaratkaisun kanssa. Vaikutusten arviointia tehtiin yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa. Linnoitteet on määrätty suojeltaviksi ja aurinkoenergian tuotanto mahdollistetaan asuinkerrostaloissa.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Kannanotot ja vuorovaikutusraportti ovat liitteenä.

Mielipiteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevia mielipidekirjeitä saapui viisi kappaletta. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty asukastilaisuudessa.

Mielipiteet kohdistuivat mm. alueen kehittämistarpeisiin ja sen arvojen sekä palveluiden turvaamiseen, uuden rakentamisen tarpeeseen, määrään ja luonteeseen sekä suunnittelualueella olevan puuston ja luontoarvojen säilyttämiseen. Yksi mielipiteistä esittää alueelle ja sen ympäristöön kantakaupunkimaista ja hyvin tiivistä umpikorttelimaista rakennetta.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavatyössä siten, että kaavatyön osana laadituissa vaihtoehdoissa on pyritty tutkimaan eri näkemyksiä edustavia ratkaisuja.

Luonnosaineistoa koskevia mielipidekirjeitä saapui 8 kpl. Verkkokeskusteluun tuli lähes 100 eri kommenttia. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty asukastilaisuudessa.

28.2.2017

Akp/2

Mielipiteet kohdistuivat uuden rakentamisen toivottavuuteen, vaihtoehtoihin kortteliratkaisuihin ja rakentamisen tehokkuuteen, rakennusten korkeuteen ja arkkitehtuuriin, palveluihin, päiväkodin sijaintiin ja asuntojen hallintamuotojakauman tasapainottamiseen. Kirjallisina jätetyt mielipiteet jakaantuivat samaan tapaan kuin verkkokeskustelun kommentit. Enemmistö mielipiteistä toivoi maltillista kerroslukua ja avointa korttelirakennetta. Pienempi osa halusi selvästi ympäristöä tehokkaampaa umpikorttelirakentamista.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavatyössä mm. siten, että kaava-alueen rakentamista ohjataan kaavamääräyksillä 1950-luvun ympäristön rakentamistapaan sopeutuvaksi ja asuinrakennuksiin mahdollistetaan aurinkoenergian tuotantoa.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Mielipidekirjeet sekä vuorovaikutusraportti ovat liitteenä.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonnalisäveroa seuraavasti:

Rakentamiskelpoiseksi saattaminen	3 milj. euroa
Katualueet	0.5 milj. euroa
Julkiset palvelut / rakennukset	7 milj. euroa
Kunnallistekniikka	0.5 milj. euroa
Yhteensä	11 milj. euroa

Jatkotoimenpiteet

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää kaavaehdotuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Uudenmaan (ELY-keskus)
- asuntotuotantotoimisto (ATT)
- Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL)

28.2.2017

Akp/2

- Helsingin taidemuseo
- kaupunginmuseo
- kiinteistölautakunta/kiinteistövirasto
- liikuntalautakunta/liikuntavirasto
- nuorisolautakunta/nuorisoasiainkeskus
- opetuslautakunta/opetusvirasto
- pelastuslautakunta
- rakennuslautakunta/rakennusvalvontavirasto
- rakennusvirasto
- sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta/sosiaali- ja terveysvirasto
- varhaiskasvatuslautakunta/varhaiskasvatusvirasto
- yleisten töiden lautakunta/rakennusvirasto
- ympäristölautakunta/ympäristökeskus
- sekä muut mahdolliset tahot.

Kaavaehdotus koskee valtion ylläpitämään kiinteistörekisteriin kuuluvaa aluetta.

Kaavaratkaisun hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Antti Varkemaa, projektipäällikkö, puhelin: 310 37053
antti.varkemaa(a)hel.fi
Markus Ahtiainen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37088
markus.ahtiainen(a)hel.fi
Karri Kyllästinen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37347
karri.kyllastinen(a)hel.fi
Maija Lounamaa, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37258
maija.lounamaa(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12444 kartta, päivätty 28.2.2017
- 4 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12444 selostus, päivätty 28.2.2017
- 5 Havainnekuva, 28.2.2017
- 6 Tilastotiedot
- 7 Vuorovaikutusraportti 27.2.2017 ja asukastilaisuuksien (5.5.2015 ja 10.11.2015) muistiot
- 8 Mielipidekirjeet
- 9 Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
Helsinki 10
www.hel.fi/kaupunkisuunnittelu

Puhelin
+358 9 310 1673
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

28.2.2017

Akp/2

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ne mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia/Hyttinen, Villeneuve, Hakola